

Πάτρα, 06/04/2026

Οδοντωτός: τρία χρόνια αδράνειας, μία απόφαση φυγής και ένα ΤΕΕ που βγαίνει μπροστά και παίρνει την πλήρη ευθύνη

Άρθρο του Προέδρου ΤΕΕ Δυτικής Ελλάδας

Βαγγέλη Καραχάλιου

Η απόφαση του Υπουργείου Υποδομών και Μεταφορών για την επ' αόριστον αναστολή λειτουργίας του Οδοντωτού Σιδηροδρόμου Διακοπτού-Καλαβρύτων δεν συνιστά πράξη προληπτικής ασφάλειας. Συνιστά ομολογία αποτυχίας, αλλά και σημαντικών διαχειριστικών λαθών που έγιναν στο μεσοδιάστημα από πολλούς και σε πολλά επίπεδα.

Αποτυχίας ενός διοικητικού μηχανισμού που επί τρία χρόνια, μετά τις πυρκαγιές του 2023, δεν έκανε τα αυτονόητα:

- δεν εκτίμησε συστηματικά τον γεωτεχνικό κίνδυνο,
- δεν ιεράρχησε παρεμβάσεις,
- δεν υλοποίησε έργα προστασίας,
- δεν εγκατέστησε αξιόπιστα συστήματα παρακολούθησης

Και σήμερα, αντί να λογοδοτήσει για την αδράνεια, επιλέγει να κλείσει τη γραμμή.

Η ασφάλεια, όμως, δεν είναι διοικητική διατύπωση. Είναι τεχνική κατάσταση, μετρήσιμη και τεκμηριωμένη. Προϋποθέτει ανάλυση κινδύνου (risk assessment), εκτίμηση πιθανότητας αστοχίας (probability of failure), αξιολόγηση συνεπειών (consequence analysis) και σαφή κριτήρια αποδοχής (risk acceptance criteria). Πού είναι αυτά τα δεδομένα; Ποια υπηρεσία τα υπέγραψε; Ποιο πρωτόκολλο ενεργοποιήθηκε ώστε να οδηγηθούμε από τη λειτουργία στην αναστολή;

Η απουσία απαντήσεων δεν είναι τυπικό έλλειμμα, αλλά ουσιαστικό. Διότι χωρίς τεκμηριωμένη εισήγηση, η απόφαση παύει να είναι τεχνική και γίνεται πολιτική πράξη αποφυγής ευθύνης.

Ο αρμόδιος Αν. Υπουργός επέλεξε να παρουσιάσει το ζήτημα ως πρόβλημα ορίων/ιδιοκτησίας: ότι η ευθύνη δηλαδή των Σιδηροδρόμων Ελλάδος Μ.Α.Ε. (της νέας εταιρείας που διαχειρίζεται το εθνικό σιδηροδρομικό δίκτυο), εξαντλείται εντός της ζώνης απαλλοτρίωσης και ότι το ορεινό περιβάλλον εκτός αυτής δεν εμπίπτει στην διοικητική του αρμοδιότητα.

Πρόκειται για θέση τεχνικά αβάσιμη, διοικητικά επικίνδυνη και πολιτικά επιφανειακή. Σε ορεινά γραμμικά έργα, η ευστάθεια πρανών, η δυναμική των βραχοπτώσεων και η συμπεριφορά της λεκάνης απορροής συγκροτούν ενιαίο πεδίο κινδύνου.

Η φύση δεν αναγνωρίζει διοικητικά όρια και η ασφάλεια δεν τεμαχίζεται σε αρμοδιότητες.

Η επίκληση αυτής της λογικής δεν απαλλάσσει από την ευθύνη του Υπουργείου. Την αποκαλύπτει.

Διότι το κρίσιμο ερώτημα δεν είναι γιατί υπάρχουν βράχοι στο βουνό. Αυτό είναι δεδομένο εδώ και 130 χρόνια. Το ερώτημα είναι τι έκανε η διοίκηση και η πολιτική ηγεσία για να διαχειριστεί αυτόν τον κίνδυνο μετά από ένα γεγονός - τις πυρκαγιές του 2023 - που επιδείνωσε τις συνθήκες. Και η απάντηση, όσο δυσάρεστη και αν είναι, είναι ότι δεν έκανε όσα όφειλε.

Δεν εκπονήθηκε ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα αποτίμησης του κινδύνου από καταπτώσεις βράχων και ροές φερτών υλικών κατά μήκος της Σιδηροδρομικής Γραμμής, δεν ωρίμασαν τα κατάλληλα έργα προστασίας από βραχοπτώσεις, όπως φράγματα συγκράτησης, δίκτυα βραχοπροστασίας ούτε εγκαταστάθηκε ποτέ ένα σύστημα παρακολούθησης (monitoring) και έγκαιρης προειδοποίησης.

Αντί αυτών, επιλέχθηκε η σταδιακή ανοχή του προβλήματος, μέχρι τη στιγμή που το πολιτικό κόστος κατέστη μεγαλύτερο από το λειτουργικό όφελος.

Τότε ελήφθη η απόφαση: όχι για να λυθεί το πρόβλημα, αλλά για να πάψει να βαραίνει τους πολιτικούς καριέρας που φαίνεται να αγαπούν την καρέκλα αλλά όχι την ευθύνη.

Η συγκυρία δεν είναι άσχετη. Σε ένα περιβάλλον όπου η σιδηροδρομική ασφάλεια βρίσκεται υπό αυξημένο δημόσιο και δικαστικό έλεγχο, η επιλογή της αναστολής λειτουργίας εμφανίζεται ως ασφαλής διοικητική και κυρίως πολιτική διέξοδος.

Όμως η ασφάλεια δεν κατακτάται με το κλείσιμο των υποδομών. Διασφαλίζεται με την ενίσχυσή τους. Διαφορετικά, η έννοια της ασφάλειας εργαλειοποιείται ως άλλοθι.

Ο Οδοντωτός δεν είναι μια οποιαδήποτε γραμμή. Είναι μια υποδομή που λειτούργησε αδιάλειπτα για περισσότερο από έναν αιώνα, σε πολύ δυσμενέστερες συνθήκες και με ασύγκριτα λιγότερα τεχνικά μέσα. Το να κλείνει σήμερα, όχι επειδή αποδείχθηκε τεχνικά ανεπαρκής, αλλά επειδή η διοίκηση και η πολιτική ηγεσία αποδείχθηκε ανεπαρκής να τον υποστηρίξει, συνιστά ιστορική οπισθοδρόμηση.

Απέναντι σε αυτή την πραγματικότητα, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας παίρνει την ευθύνη πάνω του.

Διατύπωσε μια σαφή πρόταση: την ανάληψη της πλήρους τεχνικής τεκμηρίωσης, της εκπόνησης των απαιτούμενων μελετών και της ωρίμανσης και υλοποίησης των έργων που θα οδηγήσουν στην ασφαλή επαναλειτουργία της γραμμής.

Πρόκειται για μια πρόταση ανάληψης ευθύνης εκεί όπου η διοίκηση και οι πολιτικοί την αποφεύγουν παρότι εκλέγονται για αυτό!!!

Με μία αυτονόητη προϋπόθεση: να τεθούν στη διάθεση της τεχνικής κοινότητας τα πρωτόκολλα ασφαλείας που επικαλείται το Υπουργείο και να καθοριστούν με σαφήνεια οι προδιαγραφές που απαιτούνται για την επαναλειτουργία. Χωρίς αυτά, δεν υπάρχει τεχνική διαδικασία. Υπάρχει διοικητική αβεβαιότητα.

Η υπόθεση του Οδοντωτού δεν είναι τοπική. Είναι θεσμική. Αναδεικνύει το πώς ένα σύστημα, αντί να διαχειρίζεται τον κίνδυνο με γνώση και ευθύνη, επιλέγει να τον αποφεύγει με αποφάσεις αναστολής.

Το ΤΕΕ μπορεί και θα αναλάβει την ευθύνη εκεί που οι πολιτικοί την αποτάσσουν. Θα μας δώσουν τα εχέγγυα και την αρμοδιότητα; Και αν ναι, αυτό θα γίνει έγκαιρα;

Όπως θα συμπλήρωνε ο Σένεκας: Veritas odit moras (η αλήθεια απεχθάνεται την καθυστέρηση)